

教會具備哪些原住民民族教育的功能？

aki izua nema i kiukai a kakasizuan a
tatuluan tua patjara kinacalisianan?

Kual-Selaulauz 基督長老教會排灣中會馬拉地教會 牧師

nu tja pacunan a kinakemudan nua siakai i Payuan zuku, a tjinumaqan nua kiukai sema tua qinaljan itua Payuan zuku, paqulid angata tu sinikaljekuya nua kinakemudan nua bungka, kinaqinaljanan, katua sisanpalisilian nua se Payuan zuku. qau aicu a sinika namaljekuya i Payuan zuku, nakemasi tua kinamapavalitan saka ini anga ka seman pazangal tua senai a kinacalisianan, tua sinan pupalisian nua kacalisian, tua sirasudjan tua taqaljaqaljan nua mamazangiljan, ... a taqaljaqaljan tja semapazangal anga tua sema kiukai, a nemanga a kisamulja mavan papu ligu ta Cemas a sinan paravac.

ljakua, nu tja pacunan sa tja kinemnemi a kinamapavalitan tusa kina 30-40 a cavilj nua marka kacalisian mapuljat imaza itua tja kinaizuanan i Taivan, ljemaluai tjen a pacun tu "seizi" a mana naqemapulu angata a ljemekuya tua kakudakudan, tua kai katua sirasudan nua mamazangiljan tua taqaljaqaljan nua kacalisian.

對排灣族的社會來說，教會進入排灣族的社會，確實帶來文化、社會、宗教上至鉅的破壞。這些破壞的痕跡可以從音樂、祭典、階級制度、……等等的改變與式微中清楚的看到。族人漸漸的把生活的重心轉向教會，任何的努力以榮耀上帝為基礎。

然而，當我們從台灣整體的大環境，對於台灣原住民族在這三四十年中的改變來檢討和觀察，我們霍然發現「政治」的介入所帶來對文化、語言和社會的破壞才更為根本、深入而徹底。

savutain a taqaljaqaljan a kacalisian a mumalj tua sikinemneman tua sisan pazangalan tua kinacalisianan a kakudakudan i qinaljan nazua marka remasurasudj, sa tulu-i a ljemakua a seman paqeteleng tua kinakacalisianan, sa siula a kinacalisianan, sa kitulu tua kai, tua bungka, tua kakudakudan katua sikinemneman nua zuma a kemasi maljian nu zukuan. pai a sikapalisian, a kai a siqaqivuvu, a sikateveteveljan, ... patja kedrikedri anga a kinacalisianan, a kinasi pasasaw a pinaudaudalj tja melialiw anga, nu mapavalit a qadaw tja sekaulaw a kimadju a kacalisian.

aicu a ljinkuyan nua seizi tua kacalisian i Taivan a kemasi 30-40 a cavilj a tjaisangas a patje tucu, tja tjuruvu anga a kacalisian a ini anga ka ljemaluai tuki anemanga kaqulidan a kinalingdjeljan niamadju. "kacalisian aken" nu ki aya, a kai a siqaqivuvu ini anga ka kinacalisianan, a senai a sisenasenai ini anga ka kinacalisianan uta, siayanga a sinan palisilisian namaya nekanga nu nasesazua nuka kedrikedri, ... nekanga nu nasesazua tua nemanga, kemalja mapavalitan angata.

nu sipakiamaw tua kiukai, tja kudral aravac a papupuzangalan nua liukai tua taqaljaqaljan a kacalisian. nu aya ken inika ken a lemakuakua tazua ku kai i sangas tua patjara "ljinkuyan nua kiukai tua pinangtjzan i kacalisian", kaqulidan azua "ljinkuyan", ljakua izua tja kudral a puzangalan a maru nasi anga nua bungka a liningdjelj a kemasi tua ljinkuyan. mavan anga icu a sinika galjegalj tu kisan sinzia i sauniuni nua taqaljaqaljan i kacalisian a pulingelingetj.

統治者以強勢政治，迫使原住民族改變原有的社會價值觀念，原住民族人被教育為「自我一無是處」，所以必須丟棄原來的自我，學習並接納外來的語言、文化、習俗和價值觀。於是，在原住民族人的生活中舉凡祭典、宗教活動、語言、……屬於自我的部份果真越來越少，外來的越來越多，族人也越來越迷失自己。

政治帶來的破壞導，致三四十年後的現今，大部份的原住民族人成為「尷尬的台灣人」。當原住民族人想做一個原住民時，語言不再是族語，歌謠不再是原住民的歌謠，歲時祭儀也支離破碎，……一切的一切，已經面目全非。

相對教會就為原住民族人帶來不少希望。這樣說並不是否定前述中所提到教會早期進入原住民部落時所帶來的「某種破壞」；這「破壞」是事實，但卻從破壞中建立了另一個更深層的新的文化生命。這也就是教會之所以能夠在極短的時間中，普遍被原住民族人接受的重要理由。

kiukai a navenaquan saka papetemalidu tua nasi nua taqaljaqaljan i kacalisian, azua nanguaqan kata zua parkivalisakesaked a kinasicuai nua taqaljaqaljan i kacalisian, kemalja mapasusuan angata. saka azua namaljekuyanga, azua naseveric anga itua seizi a bungka, kai, senai, ...mapacikel, masanpazangal a mumalj i kiukai.

"patjezalemanen i qinaljan tua saluan" ayaya a pakisamulja tua sinzia a Taivan Kiristu Ciuru Kiukai. nakuya inika tja sanpazangalen a bungka nua marka martimaljimalji a kinataqaljaqaljanan nu paseljayar tua patjara Cemas. nu pupatarevan itjen, azua sitjaucikel a kai, a sisenai a senai nu lihalihai, tjara kai tjara senai nua taqaljaqaljan a kaizuazuan, azua kaizuan bungka mavan a tjija paravacan a turivecan nu lihai a kiukai. mavan uta nu sika pakaizua tua kinacalisianan a Siisiu, qau azua Siisiu a kinacalisianan mavan anga tjija kudrulan tua namanan kinituayan tua kai a bungka nua kacalisian.

nu seman patarevan itjen tua kiukai i Payuan zuku, a kakasizuan a tatuluan tua patjara kinacalisianan i kiukai nu aya, tjija maljaluyan a kai, senai kata zua papaqaljyan nua caucau.

tjuruvu maqacuvucuvung a macaqu a lemangda, a qivu, a semupu tua kai a Pinayuanan, a macaqu a semnai tua senai a kinacalisianan, kiukai a pakaizua tua kituluan a sinikacaqu, qau izua "kakimadjuan a kituluan" saka izua uta a "pinaranaw a semavuta a pakitulu".

教會帶給原住民族人的生活 and 生命更豐富的「新意」，使原來就善良的族人彼此的關懷更落實。在政治領域當中被破壞、被丟棄的文化、語言、音樂、...等種種，在教會中，一一的被建立、被找回。

台灣基督長老教會主張「信仰釘根本土」，也就是說各種信仰活動都以「在地」的文化生命做為首要的考量。如使用在地的語言作為禮拜的語言、編寫在地的歌謠作為敬拜用的詩歌等等，在地的文化變成為教會禮拜中最重要的工具。於是，翻譯成原住民族各族群語言的聖經逐一問世，這是原住民族語言文化最大的資產。

以排灣族教會為例，教會所具備原住民族教育的功能最明顯的是語言、音樂和倫理。

有為數不少的青年能聽、說、讀排灣族語及唱排灣歌謠改編詩歌，是因為教會給予的環境，而其中的環境有「自然環境」和「刻意環境」。

namapataita sakamaya tua Pinayuanan a kai a i kiukai, a sinzia nu inika kisavuta timadju a kicaquan tua kai a Penayuanan, uri pazangal timadju a kidjaluan tua marka sinzia a zuma, pai manusika azua kitulu a Penayuanan a qivu i kiukai namanan kakudan anga. qau a i kiukai izua nu temvetevelj tua sinzia tu malalumalumalj a semupu, tu vencik a kemai tua linangdan tua Siisiu a Pinayuanan, tu Penayuanan a tjemaucikel a tua milingan itua Siisiu, saka tuki semnai tua sicuayayan a Pinayuanan a senai, tuki semnai tua vinaquan a seman senai a kinacalisuanan a senai, ... mavan anga icu a siayaya a "pinaranaw a semavuta a pakitulu".

azua patjara tulu tua "papaqaljayan nua caucau", liaw aravac a tulu itua Siisiu a namasasaljuaya katua tulu a kinasicuai nua Payuan zuku, manusika a marka sinzia nu matjatjaucikecikel tua tulu nua Siisiu, madjulu a sedjameq a varung a kipavala tuazua tulu.

namanan pazangal anga aravac tua taqaljaqaljan i kacalisian a kinateveteveljan i kiukai, mavan uta tja si keljang tu kinalja pakivaljuqan anga a paqulid a taqaljaqaljan i kacalisian nua kiukai. qau tucu mavan anga uta tjija namanan pazangalan tua kakasizuan a papatukuljan tua namapakakaizuazua a kinljangan tua nemanga, manusika, a picul nua tulu a pinaka kiukai tjara makiljaljava sakamaya.

排灣族語是排灣族教會的第一語言，所以若要在教會「生存」和其他信徒相處無礙，強迫自己學會排灣族語就成為很自然的事，自然的學習環境於此形成。教會定期或不定期舉行排灣語聖經朗誦、聽寫、排灣語聖經故事演講比賽及原住民古調或民謠改編詩歌演唱，這就是所謂刻意的教育環境。

談到倫理教育，基督教與排灣族傳統倫理觀念有太多雷同之處，所以排灣族人在談聖經的教導之時，極易進入其情境設身處地來傳述。

教會生活在原住民族的社會裡，已深入部落成為族人精神生活極為重要的部份，足可想見教會對族人的影響幾乎是全面化的。而教會現今更是提供各種資訊極為重要的媒介，所以，教會教育的功能所帶來的效果是必然的。